

ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

Органъ на Културно-просъветното Икономическо Дружество „Варненски Кореняк“

Брой
3 лв.

Год. абонаментъ 25 лв.
Излиза ежемесечно.

Редакция и администрация въ клуба
— Варна, ул. „6 Септемврий“ № 23.

Обявления се приематъ
по споразумѣние.

Брой
3 лв.

Участието на нашето дружество въ послѣднитѣ общински избори.

Значението на тоя фактъ, не зависимо отъ резултата за насъ, се усилва отъ обстоятелството, че това участие стана по силата на едно рѣшение на извънредно общо собрание, въ което бѣ спожено за пръвъ пътъ разглеждането по принципъ на въпроса: Трѣбва ли и защо да участвуваме самостоятелно въ общинскитѣ избори т. е. и въ управата на общината при наличнитѣ условия за нашата организация?

И като имаме предъ видъ, че въ това специално събрание имаше пълна възможностъ да се изнесе този въпросъ въ неговата пълна сложностъ съ огледъ положението, целитѣ, срѣдствата и досегашната практика, следва да се поздравимъ съ взетото единодушно рѣшение.

Тукъ не бѣше важно само това, дали нашата листа можеше да спечели повече или по-малко гласове. Важенъ е преди всичко самия фактъ, че въпреки всички мъжнотни, въ независимостъ отъ особения характеръ и съставъ на нашето дружество, ний дадохме доказателство, че стѣпихме вече на краката си и че неговитѣ членове въ значително

мнозинство въодушевени отъ високо гражданско съзнание и въ името на общитѣ интереси на града правятъ всички жертви, що засѣгатъ тѣхнитѣ лични разбирания и всѣкаква партийна принадлежностъ. Самото ни съществуване вече се налага и вѣрваме, това ще се разбере отъ цѣлото гражданство.

Отъ състава на новия общински съвѣтъ зависеше, въ чий рѣше ще се повѣрятъ интереситѣ на гражданството.

Само представителитѣ на Варненски Коренякъ имаха пълна морална свобода да преценятъ интереситѣ на града изключително съ огледъ благосъстоянието на нашия градъ като бждатъ абстрахирани отъ частни интереси и възможности, шения на групировката, която представляватъ, спрямо другитѣ групировки и тѣхнитѣ представители.

Ржководени отъ тия съображения тѣ общаха искрено и безрезервно своята подкрепа въ всички добри мнрофиятия на тия, които въ момента се явяватъ най-пригодни и най дѣеспособни да ги реализиратъ и изобщо да служатъ на града.

Предъ откриването на сезона.

Презъ послѣднитѣ нѣколко години много се е разисквало въ разни събрания и засѣдания, както и не малко се е писало въ разни вестници по западането на града Варна и същевременно се предлагаха разни рецепти за повдигане на сщия градъ. Едни мислѣха, че Варна може да вирѣе повечето като курортъ, други — че бждащето на Варна е въ търговия, а за да може Варна да напредне, като търговски градъ, съвѣраха да се създаде тукъ „свободна зона“, или, ако не може да се объяви свободната зона, то да се развлече въ Варна дунавския трафикъ отъ средна Европа за Ориента, а трети, най-сетне, отричатъ и дветѣ възможности и виждатъ спасението на Варна въ индустрия. Тая обща до сѣга неустановеностъ на възгледитѣ доказва, че въпросътъ не е още достатъчно разясненъ, а може би, че въпроситѣ се третира въ не правилна постановка и отъ това се дохожда до нееднакви заключения.

Въ настоящата статия ний нѣма да говоримъ за търговска и индустриална Варна, а ще се стремимъ подробно върху „курортна“ Варна, т. е. курортния сезонъ вече скоро ще се открие и затова е крайно

врѣме да се говори за курорта, именно сега.

Вече въ 12 брой на вестника (отъ 20 мартъ 1929 година) мислимъ, че обяснихме и доказахме, че Варна собствено не е курортъ въ истинския смисълъ на думата, а собствено е „лѣтовище“ (Sommerfriche, villégiature), съединено съ морски бани. Това трѣбваше да се установи, за да може да се даде на този курортъ или лѣтовище правилна насока, защото не е все едно дали третираме Варна, като курортъ или като лѣтовище. Тогава още казахме, че нашето лѣтовище има и нѣкои дефекти, отъ които едни могатъ да бждатъ постепенно отстранени, други като независящи отъ нашата воля ще стоятъ неотстранени. За да можемъ не само да привлечемъ но и, което е даже по-важно, да задържимъ особено задграничнитѣ посетители на лѣтовището, трѣбва добре да разберемъ като какво ний трѣбва да дадемъ на тѣхъ, за да могатъ да бждатъ доволни. Трѣбва предварително да знаемъ, върху какво да обръщаме особено внимание, иначе целия ни скромнъ курортъ, за който 10 и половина месеца приказваме, а който въ дѣйствителностъ трае сериозно 1 1/2 ме-

сеца, готовъ е следъ 2 — 3 години окончателно да фалира, както се е случвало съ нѣкои други второстепенни европейски курорти. За това тукъ ще посочимъ на най-необходимъ удобства и условия, съ които можемъ да привлечемъ и задържимъ иностраннытѣ посетители.

I. Лѣтни почивки и морски или речни бани търсятъ предимно граждани отъ голѣмитѣ и шумни градове. За тѣхъ е нуженъ преди всичко чистъ въздухъ, прохладни бани, зеленина и спокойствие, за да могатъ да починатъ изтѣрканитѣ имъ нерви. Тѣ дирятъ помещения обикновено въ спокойни махали, даже въ крайнитѣ части на града. Стаитѣ за тѣхъ трѣбва да бждатъ мобилирани и съ акуратна прислуга. Стая безъ прислуга не е стая, и, отъ такива стаи могатъ да бждатъ доволни само по-малко състоятелни хора, като: студенти, дребни чиновници и ученици, а не хора, които сж готови щедро да плащатъ.

II. Общината да разпореда, а гражданитѣ да изпълняватъ, щото наемитѣ за квартири да се плащатъ предварително за определено време, а наемодателитѣ да издаватъ на курортисти разписки съ отбѣлзване срока и сумата.

III. Изъ улицитѣ трѣбва да се пазятъ най-голѣма тишина. Трѣбва да се признае, че въ Варна това условие никакъ не се съблюдава и то не само отъ частни лица, но даже и отъ властитѣ, на които, вижда се, даже и на умъ не идва, че за единъ курортъ тая тишина е отъ първостепенна важностъ. Вече къмъ 6 ч. сутринта разни градинари, млѣкари, геврекчии, кифладжии и пр. „ни“ дератъ гърлата си, предлагайки своитѣ стоки и то съ гласъ, който се чува на половинъ километръ. Отъ тѣхнитѣ викове всички „курортисти“ изведнажъ се събуждатъ и почватъ да благославятъ „търговския“ курортъ. Сжщото приблизително се повтаря отъ други амбулантни търговци следъ обѣдъ къмъ 2—3 часа: къмъ тѣхнитѣ гласове се присъединяватъ тогава фаланги разни деца, на които родителитѣ, вижда се, малко се грижатъ за тѣхъ, така щото, следобѣдната почивка на курортиста често отива по дяволи. Имаха случай да констатираме, какъ единъ курортистъ-иностранецъ напустналъ немирнатата махла и се преместилъ въ съвсемъ отдалечена частъ на града, дето вѣрвалъ, че има по-малко търговци и по-малко дѣца.

IV. Варненскитѣ кафенета поне за времето на сезона трѣбва отчасти да промѣнятъ ориенталския режимъ на европейски. Въ всѣкое подобро кафене трѣбва да се продаватъ: млѣко, кафе съ млѣко и цикория, какао и кифли, защото особено сутринта въ Европа турски кафета не вѣрватъ, а се търси нѣщо млѣчно. Сжщо така кафенетата не бива да се затварятъ въ празничнитѣ дни, защото новопристигналитѣ курортисти искатъ веднага и преди всичко да изпиятъ нѣщо топло.

V. Сжщо така трѣбва да се установи по-другъ режимъ и въ ресторантитѣ. Въ всѣкоя гостилница трѣбва да има цѣноразписи на нѣколко езика. Порции да се отпущатъ прилични, а не малки парчета месо съ голѣмъ кокалъ и пълна паница сосъ,

за да се покаже порцията голѣма. Лично констатирахъ, какъ келнера въ бюфета на манастиря „Св. Константинъ“ е подалъ на клиента въ видъ на печено пиле — една шия, а до нея разни зарзавати и това се сметаше, че клиента е получилъ порция печено пиле.

VI. Да се държи строгъ надзоръ: надъ млѣкари, крѣчмари и бакали да не продаватъ оводнени или по другъ начинъ фалшифицирани продукти. Фалшивикацията на млѣка, масла и вина въ Варна е общоизвестна. Нѣкои отъ такива недобросъвѣстни търговци разбогатяватъ, когато тѣзи търговци не сж отъ категориитѣ, отъ които можемъ да трупаме капитали. Общината често е спрямо тѣхъ безсилна, а защо — всѣки добре го знае.

VII. Курортната комисиия и мисити трѣбва много добръ да внимаватъ, съ кого иматъ работа и, следователно, кому каква квартира да препорѣчатъ. Както мисититѣ, така особено градскитѣ комисари отъ курортното бюро трѣбва да бждатъ лица интелигентни, познаващи поне единъ главенъ европейски езикъ и да познаватъ добре нуждитѣ и вкуса на иностранныя публика, за да могатъ да настаняватъ всѣкого на походящо за него мѣсто, а не кадетъ и да било. Разни полуграмотни партизани сж за подобни работи вредни и само принасятъ пакости на общото дѣло.

VIII. Въ самия градъ има сравнително малкъ плажъ, но и той е заетъ въ значителенъ размѣръ отъ построенитѣ и отсетне достроенитѣ кабинни, което е, разбира се, грешка. Останалия незастроенъ плажъ общината въ послѣднитѣ години разпредѣляше между разни колонии и дружества и тѣзи части отъ плажа сж бивали за свободна публика недостъпни. Но което бѣше най-главното — колониститѣ изпѣлзваха определениитѣ за тѣхъ части безъ мѣрка и ограничение, като своя собственостъ, а между това публиката, която плаща, бѣше принуждавана да се ползува отъ плажа въ ограниченъ размѣръ. Занапредъ общината не бива да дава широки привилегии на никакви организации, защото това става въ ущърбъ на публиката, отъ която се очакватъ по-голѣми приходи.

Това сж напратко изброенитѣ — сжществениитѣ условия, които трѣбва непременно да се съблюдаватъ и прилагатъ отъ варненската публика и отъ общината, ако искаме да извлечемъ известни ползи отъ нашата морска климатическа станция. Рекламитѣ, разбира се, особено въ странство, водени умѣло и споредъ условията на дадената страна, могатъ да подпомогнатъ временно, обаче най-добра реклама ще си направимъ тукъ на мѣстото, ако се окаже, че всичко казано въ рекламитѣ отговаря на дѣйствителността. Еднажъ нашата климатическа станция компроментирана, ще трѣбва после да чака редъ години, додето си възстанови изгубеното реноме. Най-сетне, повтаряме и днесъ още еднажъ казаното отъ насъ по-рано въ статията п. з. Значение на варненския курортъ (бр. 12), че курорта ни не може да прѣхрани 70,000 население и че отъ тая статия могатъ да се ползуватъ само нѣкои, преди

всички квартали, разположени в курортната част на града (около градината вобще и местността покрай морския брег в града, къшкетите и манастира Св. Константин). От де да се прехранват останалите квартали, въпросът като по-сложен остава открит.

Я. Р.

Икономическия кризис в България.

Нашия съгражданин, професор при търговската академия Н. В. Долински, е обнародвал в руското списание *Россия и Славянство* (излиза в Париж) кратка но интересна статия п. з. *Корни икономическия затруднения в България*. Ний варненците доста приказвахме и писахме за кризата и бъдещието в нашия град, застоя в търговията и общата безработица и всеки търсеше и търси до сега църт против това зло, разбира се всеки според своето разбиране. Има две главни причини за упадъка на нашия град: първата е обща за цяла България и втората — специална само за нашия град. От самото заглавие на статията на г. проф. Долински се вижда, че в нея се третира общите причини на кризиса в цяла България, които се отразяват също и на нашия град и то в доста значителна степен. Сжца почти тема е засегната от сжщия автор в една друга статия, обнародвана в една от последните книжки на *Списание на икономическото дружество*, за която ще говорим малко по-послѣ, а за сега предаваме в свободен превод статията напечатана в *Россия и Славянство*.

„Икономическата наука се служи с термина „кризис“ зает от медицината за определение конюнктурата в народното стопанство. Сжщият термин „кризис“ публицисти и разни частни лица сж заели от теоретическата икономика, но не употребяват не за определение на разни понижителни фази на конюнктурни процеси, а като олицетворение на всѣкакви стопански затруднения. Само в този измѣнен смисъл може да се говори за кризис в българското стопанство, защото мжнотиите, прекарвани в българското народно стопанство се различават сжществено и принципиално от термина „кризис“, както той се разбира в политическата икономика, който посочва разни фази на понижителната конюнктура.

Българското стопанство едвали показва сжщитѣ конюнктурални цикли (фази), които сж предмет на внимателно изучаване в индустриалните страни. Цикличността на конюнктурата предполага такъва развитие на индустрията, когато процесите, произлизащи от това развитие, налагат свой отпечатък на живото на цялото стопанство. Сѣ това ний не отказваме възможността на цикличните процеси и в селското стопанство, но когато се говори за кризата в народното стопанство, то се има предъ вид не селското стопанство и въ всѣки случай цикличността на селското стопанство се ржководи от по-други закони, отколкото цикличността на конюнктурата вобще.

България представлява страна на селското стопанство. Нейната индустрия едва се заражда. Макаръ че държавата щедро поддържа националната индустрия чрез своите високи покровителствени мита, съгласно закона за националната индустрия, то само 10% от населението се прѣхранва от индустрията и занаятите, а активно ангажираното в тѣх население не надминава 8%. Ако към това прибавим, че повече от 81% от цялото активно население се занимава с селското стопанство и че повече от 75% от народа се прѣхранва от селското хазайство, то ще ни бжде много ясно, въ каква степен българското народно стопанство в своята основа е селско стопанство!

За да се разбере икономическия

процес в България не трѣбва никога да се забравя, че селското стопанство в България е почти изцяло селѣнско. Едва ли въ нѣкоя друга страна демократизацията на земевладѣнието е напреднала до толкова, както в България, защото в България сжществувало само селѣнското земеделѣческо съсловие, а въ това съсловие преобладава дребно земевладѣние и то не само по нашия, руски мащаб, но и по българския. Според данните на българската официална статистика от 1908 год. 3/4 от земната посѣвна площ е в ржцетѣ на селѣни, които разполагат от 20 до 300 декара земя, т. е. приблизително от 2 до 30 руски десятини.

И тогава, когато 80% от цялото население живѣе по селата (а въ действителност, ако смѣтаме не административното, но стопанското население — сдържане на градовете, то даже 90% от населението живѣе в селата, тъй като 10% от градовете представляват по своето икономическо сдържане села) и когато 80% от цялото население се прехранва от земята и тая земя се работи от самите нейни собственици — какъ може тогава, би казал нѣкой, българския народъ при тѣзи условия да изпитва стопански мжнотии (затруднения) и то въ много тежка форма.

Отговоръ на този въпросъ представя интересъ не само зарадъ това, какво става въ самата България, но той представлява сжщо общъ интересъ, а именно: той потвърждава, че социалната страна на аграрния въпросъ може по-нѣкога да има по-малко значение, отколкото агрикултурно-техническата страна.

Вече преди до военния фатален период от новата българска история, положението на народното стопанство бѣше доста обезпокоително. Населението бърже се увеличаваше, а като нѣмало възможност да емигрира въ градове, трѣбваше да остава въ селата. Отначало догдето презъ едно продължително време натуралистичните и семейните елементи на селския битъ бѣха още запазени, новото поколение увеличаваше средния размѣръ на селѣнското стопанство съ нови работни ржце и самото то намираше прѣхрана въ общото стопанство. Но откогато започнала да проникват въ селското стопанство чъртитѣ на новото време**, отъ тогава обща тенденция бѣше: всѣки да се отдѣля от бащиното огнище и да създаде за себе си самостоятелно стопанство. Българското законодателство не прави ограничение за мобилизация на поземлената собственост и за това бързото нарастване на населението е станало причина на голѣмо раздробяване на и безъ туй дребното земевладѣние.

Тѣй като парцелацията на семейните селѣнски имоти се произвеждаше на фона на примитивното земевладѣние, то обезпокоителните симптоми се появиха доста скоро. „Излишното“ население почнало да емигрира. Въ България капитали се натрупват много бавно и за това правителството бѣше често принудено да прибѣгва къмъ иностранен капитал, колчемъ предстоеше н. пр. да се построяват пристанища, да се регулират градове, да се строят фабрики и др.

Въ такова икономическо положение сж заварили България страшните следвоенни събития. Земевладѣческата раг. excellence страна е изгубила своята житница Добруджа, а вмѣсто нея е получила земи планински и гористи, по-малко пригодни за земевладѣние. България изгубила сжщо земи пригодни за засѣване доброкачественитѣ тютюни и излаза на Егейското море. Отъ друга страна въ така окастрената България прииждат вече редъ години емигранти бѣжанци отъ Добруджа, Тракия и Македония. Най-сетѣ, най-важно отъ всичко, бѣдната отъ къмъ

*) Авторътъ разбира тукъ старитѣ селски задруги. — Бѣл. наша.

**) т. е. отъ когато задругитѣ подъ влияние на европейската култура започнали да се разпадатъ — Бѣл. наша.

капитали страна се е лишила още повече отъ тѣхъ било поради военните разходи, било вследствие необходимостта да плаща разни военни обезщетения и репарации.

И така: още преди войната не благоприятни условия на народното стопанство се изразявали въ излишѣшка на работни ржце и недостатъкъ отъ капитали въ селското стопанство. Следъ войната тѣзи условия сж се влошили до болезнено състояние.

За сега се е създадо такъво положение: При сѣврѣменното примитивно селско стопанство населението произвежда само толкова, колкото е нужно за мѣстна консумация, а за износа остава много малко. А да се износа е необходимо, защото износа е единственъ източникъ за набавяне на иностранна валута, нужна за вноса и за иностранны кредитори. А да се премине къмъ по-интензивно земевладѣние безъ капиталъ е невъзможно. Сѣ капиталите не разполагатъ нито селѣни нито държавата. Това, което нѣкои наричатъ български икономически кризисъ, е собствено нарушение на селскостопанственитѣ фактори на производството. При излишѣшка на трудови ржце и недостатъкъ на капитали селското стопанство остава екстензивно, а това води къмъ намаление на прихода отъ земевладѣнието, особено, ако сравнимъ прихода съ разхода за работните ржце.

Въ краенъ резултатъ селското население добива извѣстенъ минималенъ приходъ, но пазаря се ограничава и това парализира жизнеността на народното и държавното стопанство. Поради малкото количество на земевладѣчески стоки предназначени за пазаря, селѣнитѣ могатъ малко да си купуватъ отъ фабрични стоки, което пъкъ ограничава търговския балансъ и дава слаби приходи за фиска. Резултатъ: Индустрията замира, държавните финансии се разстройватъ, пасивенъ платеженъ балансъ. И селянина ясно вижда, че сж нуждни не само земя и трудъ, но и капиталъ.

Нарисуваната схема, както всѣка схема, която се прилага къмъ живота тѣканъ да народното стопанство, не съдържа доста много отъ сжществени явления, а само сжществени особености на процеса.

Ний обаче мислимъ, че именно въ показаната дисхармония на селскостопанското производство въ България се крие коренътъ на стопанскитѣ мжнотии.

Ако бѣхме искали да формулираме научно тѣзи мжнотии, то бихме казали, че българското стопанство прехарва кризисъ на стопанската структура, а не кризиса на конюнктурата. Селското стопанство има нужда отъ измѣнение на структурата, но при отсъствие на благоприятни условия тая структура не може да се промѣни или може би това промѣнение се извършва бавно и болезнено....

Правителството обаче не чака съскръстени ржце. Презъ последните нѣколко години можемъ вече да говоримъ за българската земевладѣческа политика, за каквато до тогава нищо не се чуваше. Но това е вече сѣврѣшенно друга тема, която ний нѣма да разгледаме.

Краткото резюме отъ статията на сжщия авторъ обнародвана въ списание на икономическото дружество е следното: Приходи получавани отъ земевладѣнието отъ година на година намаляватъ. Работни ржце въ България има за сега въ изобилие, но липсватъ капитали. Населението е увеличено: 1) отъ естественъ приростъ 2) отъ прииждането на стотици хиляди войнени отъ загубенитѣ следъ войната области. На това зло може да се помогне споредъ автора: 1) чрезъ иригация на нѣкои рѣки и блата 2) чрезъ засѣване на подходящи култури като тютюнъ, памукъ и др. които биха могли да вирѣятъ въ България.

За илюстрация на положението прибавяме отъ своя страна нѣкои статистически подробности. И така

статистиката показва***), че отъ 1926 г. насамъ нашия износъ намалява. Първо место по износа заематъ тютюнитѣ (33%), второ место заематъ храни (13%), трето место яйца съ 10%. Главнитѣ купувачи на нашитѣ стоки бѣха: Германия, Гърция, Австрия и Италия. Презъ последната (1928) година вносътъ е надминалъ износа съ 813 милиона (значи търговски дефицитъ!). Причината на това е: слаби цѣни на храни. Когато износътъ на храни е билъ презъ 1927 г. 131,310 милиона, презъ 1928 г. той спадна изведнажъ на 810 милиона. Стъсвемъ невесела перспектива отъ която, разбира се, страда и нашия градъ.

Мириамъ.

*** Къмъ официалната статистика, като бюрократическа, трѣбва да се отнасяме съ голѣма резерва; нейните данни трѣбва да се приематъ, както се казва, „cum grano salis“. Точни данни по вноса и износа биха могли да се добиятъ по даннитѣ на фактуритѣ, а не по произволни оцѣнки, както именно става при официални изчисления. — Бѣл. наша.

Три исторично-културни юбилея.

Напоследъкъ се изредила въ България три културни тържества или юбилея. По инициативата на министерството на народната просѣта на 28 Априлъ се отпразднува, главно въ София, денътъ на българската книга. Въ салонитѣ на една отъ софийскитѣ прогимназии е била уредена изложба на последните литературни и научни книги на разни книгоиздателства, като Т. Чипевъ и др. Тукъ всѣки посетителъ е могълъ нагледно да види научния и техническия прогресъ на българската книга. По сжщия случай софийската народна библиотека е уредила тридневна изложба на старитѣ ржкописи и старо-български книги, намиращи се въ нейно притежание, така щото посетителитѣ сж могли да видятъ въ собствени очи разни цѣнни ржкописи, книги и списания, като нпр. „Синодикъ“ на царя Борилъ — важенъ документъ отъ края на XIV ст.; „Евхологонъ“ на последния български патриархъ Евтимий; спис. „Дунавски Лебедъ“ отъ 1860 г., излизащо подъ редакцията на тогавашния драматургъ Добри Войниковъ; вестникъ-списание „Бждащностъ“, издаванъ презъ 1864 г. на български и ромънски отъ Г. С. Раковски; първото периодично списание „Любословие“ и пр. А въ една отъ залитѣ скулптора Иванъ Лазаровъ изложилъ имитация на килията, въ която нѣкога е живѣлъ калугера Паисий и дето е написалъ въ 1762 г. своята славнобългарска история. Старобългарската книжнина, макаръ тогава още, разбира се, ржкописна, изигра голѣма културна роля въ една значителна частъ на Европа, особено въ Русия, Сърбия и Ромъния. Въ тогавашното време старобългарския езикъ се е явилъ подиръ грѣцкия и латинския езици, като трети международенъ езикъ въ Европа. Нѣкои отъ нашитѣ филолози предлагатъ да се замѣсти старото (етимологическото) правописане съ ново-фонетическо. Но това е едно заблуждение, което при извѣстни обстоятелства може да бжде опасно, защото книжния езикъ и правописъ не бива да скѣсватъ тукутъ напълно съ старата традиция, а напротивъ — да съхраняватъ извѣстни връзки съ старото, както е напр. съ французкия и английския езици, дето сж запазени не напразно и не произволно, както нѣкои мислятъ, извѣстни букви и звукове, макаръ че тѣ сега не сж запазени въ устата на народа. Вѣобще такива важни езикови и правописни въпроси не се рѣшаватъ едностранчиво само съ филология, но трѣбва да се зиматъ предъ видъ исторически, национално-културни и политически условия и необходимости.

Другитѣ два юбилея: 1000 годишнината отъ царуването на цар Симеонъ и 50 годишнината на освобождението празнувани тържествено

въ цяла България, а не само въ София, имат освен чисто културно, и културно политическо значение. Тъ се празнуваха и въ Варна, както и въ другите градове, съ небивало тържество. Централния момент на тези национални тържества бѣше церемонията на предаването на свещен огън, която церемония трѣбваше символически и нѣкакси мистически да съедини днешното поколение съ старитѣ и да влѣе въ съвременната България духа на прадѣдите. Въ новосъградената въ градъ Преславъ черква „св. Кирилъ и Методий“ 90 годишния варненски митрополитъ Симеонъ запалилъ лампадата и следъ това три спец. куриери сж донесли свещения огънъ взетъ отъ лампадата въ царския дворецъ въ София, а между това из пѣтя разни черкви и частни лица си зимали огъня за себе си.

По случай тържествата се появиха разни научно-популярни статии, както и повѣсти написани отъ по-известни съвременни писатели.

Д-ръ П. Д. Скорчевъ.

Варна трѣбва да си уреди свои ученически лѣтовища.

Уважаемия ни съгражданинъ и лѣкаръ Д-ръ П. Д. Скорчевъ е обнародвалъ въ в. Варненски новини много навременна статия: *Варна трѣбва да си уреди свои ученически лѣтовища*, която предаваме по-долу изцяло.

Почти всички градове у насъ иматъ собствени лѣтовища за своитѣ деца отъ народнитѣ училища — само Варна за своитѣ нѣма.

Много наши градове уреждатъ за своитѣ ученици тукъ въ Варна морски лѣтни колонии за своитѣ деца — само за варненскитѣ деца тукъ нѣма колонии.

Това е една печална несъобразностъ, която буди недоумение и срамъ.

Тукъ малко и голѣмо говори за лѣтовищно дѣло, всичко е обхванато отъ лѣтовищентѣ бѣсъ. Грижитъ ни за чужденцитѣ сж голѣми. И покривъ тоя иначе завиденъ напѣнъ да дадемъ колкото се може полече удобства за нашитѣ болни и здрави гости, ний забравяме нашитѣ изтощени и хилави варненчета — жертва на беднотия и на непосилень училищенъ режимъ.

Варненци не бива да търпятъ повече това положение!

Ето защо ний съ радостъ трѣбва да посрещнемъ създаване измежду учителството — непосреднитѣ наблюдатели на ученишката мизерия — на комитетъ, който има за целъ да уреди лѣтни колонии за най-много нуждающитѣ се ученици отъ народнитѣ училища.

Цѣлото гражданство трѣбва да подкрепи това начинание, защото неговата задача е да закрепи хилавото подрастващо поколение и да го закали срещу училищнитѣ и житейски несгоди. Това е единъ важенъ въпросъ, който живо засѣга здравето на нашето племе.

Ний ежедневно сме свидетели на тѣлесното западане на нашата училищна младежъ въ тия тежки следвоенни години. Повечето деца, особено отъ по-беднитѣ семейства, сж повѣхнали, бледи и изнурени, тѣлесно хилави, сбутани и недоразвити.

Несъмнено е, че тежкия днешенъ училищенъ режимъ съ своето безпочивно петчасово обучение и съ претрупани домашни уроци при хронично недождане у мнозина води къмъ душевна преумора и тѣлесенъ упадѣкъ, който особено силно се чувствува сега, къмъ края на годината.

Сега когато природата се е натруфила съ всички свои прелести и всичко младо и жизнерадостно се стреми навънъ, къмъ нейнитѣ недра да тича и играе подъ откритото небе — сега дори и най-невѣстнитѣ ученици сж длъжни да стоятъ приковани къмъ чиноветѣ си 3—4—5 часа и толкова надъ уроцитѣ си въ къщи.

По-слабитѣ деца не издържатъ този тежкъ режимъ, тѣ почватъ да линееятъ и лесно ставатъ жертва на туберкулозата и на други заразни болести.

Дългъ на обществото е, което възлага толкова непосилни задължения на най-крехката училищна младежъ о време да се погрижи да предотврати тѣхнитѣ пакостни последици.

Най-доброто средство за тази целъ сж полу и еднодневнитѣ училищни излети и престояването въ лѣтни ученически колонии въ продължение на 3—4 седмици.

Тукъ въ тия колонии тѣлото се ободрява, духътъ се отморява, изгубената жизнерадостъ се възвръща, децата ставатъ пѣргави, игриви и румени, цѣлиятъ имъ младъ организмъ се възобновява и преражда. Крѣвта се обогатява съ хемоглобинъ, сърдцето и дробътъ закрепватъ и ставатъ издържливи — и духъ и тѣло се отърсватъ отъ училищна мухълъ и децата ставатъ годни, за радостъ на своитѣ родители и учители, да понесатъ тежестта на идната учебна година.

Едно отъ най-могъщитѣ наши сръдства за смислена борба противъ туберкулозата сж лѣтнитѣ ученически колонии.

Тѣ сж твърде пригодни за нашитѣ условия, тѣхната уредба струва малко, тя е лесна. Отличнитѣ резултати които тѣ даватъ, радватъ еднакво и малкитѣ лѣтвачета и тѣхнитѣ родители и обществото, което показва интересъ къмъ тѣхъ.

Тия резултати сж много насърчителни и спомогатъ за ежегодното разширение на ученическитѣ лѣтовища.

Гражданството тукъ въ Варна трѣбва да подкрепи, макаръ и съ най-скромна лепта уредбата на ученическо лѣтовище за беднитѣ варненски деца. Всички ония учреждения, които искатъ да играятъ обществена роля трѣбва да взематъ при сърдце ученическото лѣтовище и чувствително да го подкрепятъ въ неговото начало. Сжщо и малки дарения въ натура (зеленчукъ, оризъ, захаръ, месо и пр.) сж твърде желателни, както и разни дарения за курбанъ, за здраве, за поменъ и др. умѣстно е да се правятъ въ полза на лѣтнитѣ ученически колонии.

Комитетътъ, който ги урежда, трѣбва да оповести где да се испращатъ тия дарения и помощи.

А на есенъ гражданството ще има радостта да чуе добритѣ успѣхи постигнати въ новото варненско ученическо лѣтовище.

ВАРНА

най-лѣчебниятъ морски курортъ въ юго-западна Европа.

Морскиятъ брѣгъ, използванъ като мѣсто за лѣкуване, представлява едно щастливо съчетание на въздуха, слънцето и морската вода, еднакво полезни и еднакво необходими за закрепване здравето на човѣка. Значението на тези три фактора за цѣлебността на морето е въ голѣма зависимостъ отъ климата на даденъ курортъ, вида и разположението на самия морски плажъ, както и сжществуващитѣ въздушни течения. При това, подъ климатъ разбираме варирането на температурата, респективно — сръдната температура презъ годишнитѣ времена, състоянието на въздуха и атмосфернитѣ промѣни.

Всичко това се опредѣля отъ географическото разположение на самия морски курортъ, както и отъ топографическото строене на близката и по-далечна околностъ на брѣга. Въ това отношение, разбира се, най-идеалния морски курортъ е оня, който притежава умѣрено континенталенъ и морски климатъ при едно щастливо съчетание на красиви, обрасли въ богата зеленина брѣгове отъ планински склонове и тихо топло море.

На всички тези качества градътъ Варна, като морски курортъ, отго-

варя напълно, благодарение своето географическо разположение и хубавъ високъ брѣгъ. Едно отъ най-благоприятнитѣ негови качества е приятния му климатъ, представляващъ смѣсъ отъ сръдиземноморски мекъ климатъ, безъ голѣми вариации на температурата денемъ и нощемъ, съ континенталенъ.

Въздухътъ на крайбръжието на Варна е приятенъ, чистъ, наситенъ съ морска влага и специално съ йодови и бромови пари. Богатъ съ кислородъ (20-7 части) той има извънредно голѣмо значение за освежаването на здравето, регулиране на дишането и храненето на тѣлото. Ситнитѣ капчици на разбиващитѣ се морски вълни се носятъ въ въздуха, като едва доловима мъгла, за да бждатъ вдишвани и чрезъ бѣлитѣ дробове да се абсорбиратъ съставнитѣ имъ части, като йодови и др. органически съединения.

Барометрическото налѣгане тукъ е голѣмо. Вследствие на това, чистиятъ и богатъ съ озонъ морски въздухъ прониква дълбоко въ бѣлитѣ дробове, улеснява обмѣната на веществата и като резултатъ отъ всичко това се поражда едно общо приятно и успокоително усѣщане на нѣкакво естествено подмладяване.

Другиятъ лѣчебенъ факторъ — слънцето — представлява истинска благодатъ за Варна, като морски курортъ.

Благодарение на географическото положение на града, лѣтната горѣщина не е прекалено голѣма. Лекиятъ морски бризъ, постоянно полхващъ денемъ отъ морето къмъ сушата, разлива морския прохладъ и прави, щото да не се чувствуватъ лѣтнитѣ горещини. На сѣнка тукъ е значително по-хладно отколкото на слънце. Сръдната температура презъ лѣтото е 20.6. За това пъкъ слънчевитѣ лъчи сж достатъчно изобилни, за да доставятъ на нуждающитѣ се ползотворни слънчеви бани. Тези последнитѣ представляватъ тукъ едно интензивно действащо съединение на сѣтлината съ чистия морски въздухъ, оказвайки превъзходно действие при болеститѣ обща атония, анемия, хлороза, ра-

хитиза, хронически костни и кс-болести и пр.

Обширниятъ морски плажъ, напавъ съ чистъ кварцовъ пѣсчъ изложенъ на югъ и защитенъ чрезъ издигащия се непосредствено високъ брѣгъ отъ северо-източни вѣтровъ представлява най-удобното и хигиенично мѣсто за тези слънчеви бани. Не по малко удобни за сжщата целъ сж и красивитѣ тераси върху самитѣ морски бани, гдето въ най-приятна обстановка човѣкъ може да си прави своитѣ слънчеви бани.

Непосредствено съ слънчевитѣ въздушнитѣ бани сж свързани и прочутитѣ пѣсѣчни бани на гр. Варна. Рѣдко единъ морски курортъ е снабденъ съ такъвъ удобенъ и хигиениченъ плажъ, както тоя по крайбръжието на Варна. Тукъ пѣсѣкътъ е чистъ и лѣтно време се нагорещява до 60°, а на дълбочина 10 см. до 40—50°. Заградениятъ предъ самитѣ морски бани пѣсѣкъ е добре пресѣянъ, изчиства се ежедневно и е приспособенъ за пѣсѣчни бани.

Самото време се грижи ежегодно, чрезъ зимнитѣ бури и вълнение да подновява този пѣсѣкъ, наслоявайки новъ и чистъ такъвъ изъ своето дѣно. Нагорещениятъ пѣсѣкъ, съ неговитѣ радиоактивни свойства, влияе твърде благоприятно за излѣкуването на хронически ревматизми на ставитѣ и мускулитѣ, подагра, разни невралгии, особено ишиазъ, при отоци и набиране на вода, било въ плеврата било въ ставитѣ.

Чистата и кристално бистра вода на морето крие въ себе си най-ценнитѣ свойства на лѣчебностъ, което прави града Варна тъй привлекателенъ като морски курортъ.

Студенитѣ морски бани иматъ извънредно благотворно влияние за успокояване на нервната система, каляване на тѣлото и общото освежаване на организма. Водата на морето въ Варна е чиста, благодарение на самото морско дѣно, покрито съ ситенъ кварцовъ пѣсѣкъ.

Отъ друга страна дѣното на морето постепенно се спуска къмъ вътрешността, поради което се образува широкъ и удобенъ достатъчно просторенъ за къщи, се хиляди гости.

Общъ изгледъ на банитѣ и плажа
Въобще Варненскитѣ плажъ съчетава най-добритѣ условия
за слънцелѣчение и морелѣчение

Едно отъ най-ценнитѣ качества на Варна, като морски курортъ сж построениятъ преди 2 години модерни топли бани. Въ комфортни кабинички сж поставени чисти емайлови вани, гдето къпящиятъ се получава въ изобилие вода — гореща и хладка. Чрезъ смѣсване на студена и гореща морска вода се дава възможностъ да се градуира точно възбуждането на тѣлото споредъ индивидуалността на нуждающия се. Тези топли мор-

ски бани помагатъ особено благотворно противъ ревматизмъ, ишиазъ, лумбаго, хронически маточни заболявания и всички възпалителни процеси.

Прибавено къмъ тия топли морски бани, чистия морски въздухъ и благотворното целѣбно слънце, всичко това създава неограниченъ предимства на Варна, като най-лѣчебенъ морски курортъ въ цѣла юго-източна Европа.

ОТЧЕТЪ

Управителния съвет на К. П. И. Д-во „Варн. кореняк“ едъ Общото извънредно събрание, състояло се на 2 Юний 1929 год. въ клубното помѣщение.

Драги кореняци,

Късия — 2 месѣченъ периодъ време на настоятелственната ни дѣйностъ въ дружеството, и досегашнитѣ извънредни общи събрания, на които се отзовахте съ пълна готовност и съзнание за работа за дружественитѣ интереси — буди въ насъ чувства на дълбока благодарностъ, за което Ви благодаримъ отъ душа.

Довѣрието, което ни дадохте съвота си на 31 мартъ т. г., приехме присърдце и всѣкой отъ насъ било по отдѣлно, било групово въ настоятелството, мислѣхме и работехме само съ една цѣль — осъществяване уставнитѣ нареджания, платформата — *благата на коренякъ, благата на Варненското гражданство, до колкото силитѣ ни позволяватъ*, знаейки, че ние се намираме въ водовъртежа на демагогства, лични страсти, ежби, незачитане личностъ, несъзнание за запазване лични и обществени интереси.

Девиза, Господа, на коренякъ е — *да намери и удовлетвори социалнитѣ нужди на града чрезъ култура, просвѣта, економика, взаимомощъ, въздѣлане духъ съ вѣра въ бждещето, възпитание младежта въ любовъ къмъ родния кжтъ и почитъ на по-старитѣ*. Фактъ е, че българина е съ горещъ кръвъ: леко се въодушевява и леко губи вѣра.

Драги кореняци, Вие леко се ентузиастичахте въ насъ и ние гледахме да използваме тоя вашъ ентузиазъмъ за Ваша полза. Дано бждещето настоятелство го използва. Дано то разбуди въ Васъ по-силенъ духъ на сцепление; обаче не ни виждете, не губете вѣра въ Вашитѣ другари, защото бѣхме редници и кжто редници отъ днесъ седаме на нѣво между Васъ — за благо на коренякъ.

Който Ви даваме днесъ е битъ, но приживѣнъ. Двукратно краткъ животъ на н-вото, насъ е приживѣнъ съ такива пѣтии, каквито преживява способъ баща — ала безсиленъ безранникъ, неможащъ напълно да удовлетвори социалнитѣ си семейни нужди. Дружествения ни животъ не се отличава отъ семейния.

Дѣйностъ.

Дружественитѣ дѣла и каса приехме отъ бившето н-во едва на 17 май т. г. безъ да куца ежедневния вървежъ на дружествения животъ. Избрани бѣхме на 31 мартъ т. г. На 1 априль встъпихме въ правата си. Отъ 1 до 21 априль имавме непрекъснати заседания — за да изнесемъ избора за общ. управление съ повече мандатори. Употрѣбихме свѣрхъ сили, но за голѣмо съжаление, огъня бѣ почналъ да загасва. Много искахме, малко ни се даде, а много искатъ днесъ отъ насъ. Искатъ това, което не е по силитѣ ни. Вие сте посветени напълно въ изборната борба, що водихме и по нея нѣма да говоримъ. Нѣма да говоримъ и по назначаване на чиновни-

чеството, защото и това чухте въ миналото извънредно общо събрание. Ще кажемъ само, че за 50 мѣста въ общ. управа се постаравме да поставимъ добри кореняци, които да не срамѣятъ кореняшкото име.

До сега сме имали 3 извънредни общи събрания и 12 протоколирани настоятелствени заседания: Всичко това, тая ни дѣйностъ се свежда къмъ: а) избора за общ. свѣтници, преговори за дѣйностъ въ управата, чиновническия въпросъ и създаване дружественъ бюджетъ.

Това е дѣйността ни, обаче съжеляваме, че не ни остана време да Ви поднесемъ и единъ добъръ, идеално преработенъ дружественъ уставъ, правилникъ за вжтр. редъ въ д-вото и по-стегнатъ правилникъ за посмъртната каса и разнитѣ фондове.

Дано бждещето н-во схване това и уреди тоя въпросъ.

Състоянието на дружеств. смѣтки при приемане отъ насъ е следното:

АКТИВЪ.

Каса	1423 лв.
Мобили буб. по описъ	17948 „
„ клуб. пом. и др.	16440 „
Варн. п. банка вл. кн.	10797 „
Дебитори	1181 „
Всичко	47789 лв.

ПАСИВЪ.

Капиталъ	7271 лв.
Кредит. П. Пар. и П. Зенг.	2950 „
Фондъ заболели членове	31178 „
„ просвѣта	320 „
„ клубъ	750 „
„ посм. каса	5320 „
Всичко	47789 лв.

Мобилитѣ въ клубното помѣщение сж приети напълно съ изключение на споренъ гралажъ на сума 1200 л., който е още въ продавача.

Влого отъ 10797 лв. по влог. кн. № 3592 на поп. банка приетъ.

Дебитори: Ст. Ханджиевъ 1081 лв. и Г. Захариевъ 100 лв. приети открити, съгл. книгитѣ, обаче въ пасива дветѣ н-ва се споразумѣха и следва на Ст. Ханджиевъ сумата 1081 лв. да се упрости, като изработена, понеже е работилъ въ канцеларията.

Въ Пасива: п. 1. Кредитори: П. Парушевъ 1050 лева и П. Зенгиновъ 1900 лв., се прибавятъ още сумитѣ: П. Зенгиновъ — 2500 лв. (отъ стари избори), г-жа Михайлова 3184 лева (по бубарството) и 10,000 лв. по полица отъ минали избори.

Това е приетото положение отъ старото настоятелство.

Въ библиотеката — за жалостъ се констатира, двѣ положения: 1) добри дарители на книги и 2) лоши четци, които използвайки неопитността на чиновника, сж взели 7 книги и до сега не сж ги повърнали. Апелираме къмъ свѣстѣта на четцитѣ да ги възвѣрнатъ, а ако сж ги изгубили, да ги замѣнятъ поне съ други повече назидателни книги.

Сегашното положение на смѣтитѣ е следното:

Балансъ

на К. П. И. Д-во „ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ“ къмъ 31 Май 1929 год.

Активъ

Каса	140	Кредитори	8634
Мобили	19550	Фондъ „Бедно-болни“	5443
Популярна Банка	9897	„ „Просвѣта“	320
Дебитори	2450	„ „Клубъ“	750
		Посмъртна каса	6890
		Полица за изплащане	10000
Всичко:	32037	Всичко:	32037

Вѣрваме, че бждещето настоятелство съ пълното ни съдѣйствие ще се погрижи:

1) За увеличаване приходнитѣ му пера;

2) За продължаване дѣйността на д-вото съ мъдростъ, предвидливостъ и вдѣхване вѣра на членоветѣ

въ добри бжднини, за благо на родния ни градъ, издигане на д-вото на висота да бжде крайгълния камъкъ — пиедестала на културнитѣ начинания на гр. Варна и основата на стопанската политика въ управата ни.

I Дружественъ бюджетъ. Въ общото извънредно събрание, състояло се въ дружественото помѣщение на 26 май се гласува за прѣвъ пжтъ дружественъ бюджетъ за време отъ 1 априль 1929 г. до 1 януарий 1930 г., съставенъ и предложенъ отъ новото настоятелство. Тази мѣрка на настоятелството бѣше много уместна: въ всѣко колективно стопанство трѣбва предварително да има съставенъ планъ, о който трѣбва да се придържатъ отговорнитѣ фактори, за да не ставатъ разни изненади отразяващи се вредно върху общото стопанство.

Приходъ:

Чл. вноски, вклоч. и недобори	45000
Всѣжителни вноски	1000
Отъ лични карти, устави и пр.	500
„ дарения и случайни приходи	20000
„ томбола	1000
„ вечер. забави и др. случайни	15000
„ абонам. на вестника, вклоч. и недобори	28000
Всичко	110500

Посмъртна каса	20000
Фондъ подпом. забол. членове	4000
„ „Кореняшки домъ“	9000
Всичко:	143,500

Разходъ:

Наеми (клубно помѣщение и салонъ)	12250
Заплата на чиновници	23000
Канцеларски разноси	5000
Изплащ. дългове по докум.	20000
Печатане вестника	18000
Инвентаръ	2000
Библиотека	2000
Премия на най-силния бѣденъ ученикъ въ м. гимназия	1000
Помощъ за учен. трапезария	2000
Ученически помагала на бѣдни ученици въ осн. училища	2000
За отпразднуване друж. патр. празникъ	4000
Разни случайни непредвидени	19250
Всичко	110500

Посмъртна каса	20000
Помощъ на бѣдно-болни член.	4000
Фондъ „Кореняшки домъ“	9000
Всичко	143500

Свѣдения отъ курортното бюро:

Отъ 18 Априль до 31 Май включително сж пристигнали лѣтовници:

мжже	372	всичко	664 души.
жени	219		
деца	73		

По народностъ:

Българи	573
Арменци	14
Турци	10
Ромжници	27
Чехи	6
Австрийци	2
Германци	6
Евреи	22
Разни народ.	4

Всичко 664

Приходи курортни карти	24050
„ такси	17130
всичко приходъ	41180

Хроника

Въ изпълнение платформата на К. П. И. Д-во „Варн. Коренякъ“.

Умоляватъ се всички ония г. г. Варненски граждани, които иматъ материалъ, безразлично систематизиранъ или не, както и фотографии на починали Варненци общественници, загинали презъ войнитѣ офицери, подофицери и редници, да го представятъ въ дружествената канцелария срѣщу подписъ.

Материала е нуженъ за друж. вѣстникъ и за създаване домъ „Паметникъ“ на заслужилитѣ за родната и града покойници.

Умоляватъ се ония господа, които сж взели книги за четене отъ дружествената библиотека да ги възвѣрнатъ въ най-скоро време, иначе ще имъ се публикуватъ имената за знание.

Неотчетлитѣ се къмъ дружественната каса членове, да побързатъ да се отчетатъ съ членскитѣ си вноски, посмъртната каса и абонамента на вѣстника. Последния смъртенъ случай е 27-й.

Вѣстника се изпраща само на ония господа, които сж предплатили за н. година абонамента си.

На 2 Юни т. г. извънредното общо дружествено събрание чрѣзъ тайно гласуване избра ново настоятелство и контролна комисия, които се конституираха както слѣдва:

Председателъ — **Ив. Мариновъ**
I подпредседателъ — **Панко Василевъ**
II подпредседателъ — **Ив. Стойновъ**
Секретаръ — **Георги Балабановъ**
п. секретаръ — **Георги Маневъ**
Касиеръ — **Георги Шишмановъ**
Домакинъ — **Теохари Желѣзковъ**
Свѣтници: **Георги Ивановъ**
Илия Парушевъ

Контролна комисия:

Яни Николовъ, Ставри Пѣтишевъ и Симеонъ Зафировъ.
Гласуването стана само съ една листа при пълненъ редъ и единодушие.

ОБЯВЛЕНИЯ.

Продаватъ се три парчета лозя отъ 4, 5 и 6 декара, близо до мѣнастиря „Св. Константинъ“, — а сжщо и дворно мѣсто въ ул. „Радина“ — до „6 Септември“.

Справка — дружествената канцелария.

Бившъ гимназиаленъ учителъ дава уроци по латински.

Нѣмска и френска кореспонденция и преводи.

Адресъ: I ул. Сѣверна 34.

Печатница и Хромолитография

„Просвѣщение“

пан. Зенгиновъ — Варна.

Поръчка № 236.

За знание на дружественитѣ членове

I. Бѣдни, които нѣматъ книжки за бѣдностъ, да се снабдятъ отъ общината съ такива, чрезъ заявление;

II. Лѣкарства се даватъ по-ефтино въ общинската аптека, отколкото въ другитѣ аптеки и безъ бѣдни книжки;

III. Тия, които търсятъ работа или пжкъ искатъ работници, безразлично мжжъ или жена; тия, които даватъ стои или пжкъ търсятъ такива, за постоянно или за курортисти; които продаватъ или купуватъ имоти — да се обръщатъ къмъ дружествената канцелария за свѣдения.

Отъ канцеларията на В. К.